

Directorate of Distance Education
Acharya Second Year Annual Examination May, 2017
Paper - 6, Sahitya
 (रसगङ्गाधरः प्रथमाननम्)

Time : 3 hrs.

Max. Mark: 100

(Write answers in Answer booklet only)

I. केचन पञ्च प्रश्नाः समाधेयाः । 5x20=100

- (१) पण्डितराजजगन्नाथमतानुसारं काव्यकारणं निरूपयत ।
- (२) रसनिष्पत्तिसूत्रं विलिख्य रसनिष्पत्त्युपरि विद्यमानं जगन्नाथस्य मतमालोचयत ।
- (३) पण्डितराजजगन्नाथस्य काव्यलक्षणं सपरिष्कारं निरूपयत ।
- (४) 'निर्माय नूतनमुदाहरणानुरूपम्' इति पण्डितराजोक्तेः याथार्थ्यं प्रतिपादयत ।
- (५) पण्डितराजजगन्नाथस्य काल-कुल-कृत्यादिविवरणमुपस्थापयत ।
- (६) रसनिष्पत्त्युपरि भट्टनायकस्य मतं जगन्नाथदिशा लिखत ।
- (७) पण्डितराजोक्तकाव्यभेदान् सोदाहरणं प्रतिपाद्य तद्भेदकरणयाथार्थ्यं निरूपयत ।
- (८) काव्यलक्षणप्रसङ्गे पण्डितराजोक्तदिशा परमतखण्डनं कुरुत ।
- (९) 'अलङ्कारान् सर्वानपि गलितगर्वान् रचयतु' इति जगन्नाथस्य युक्तिं यथाग्रन्थं संघटयत ।
- (१०) 'निःशेषव्युत्तचन्दनम्' इत्यादिपद्ये जगन्नाथदिशा अप्पयदीक्षितमतं खण्डयत ।

Directorate of Distance Education
Acharya Second Year Annual Examination May, 2017
Paper - 7, Sahitya

(काव्यप्रकाश:-७,८,९,१० उल्लासाः)

Time : 3 hrs.

Max. Mark: 100

(Write answers in Answer booklet only)

I. केचन पञ्च प्रश्नाः समाधेयाः । 5x20=100

- (१) यत्तच्छब्दयोः प्रयोगे मम्मटोक्तप्रकारान् विशदयत ।
- (२) अर्थदोषान् नाम्ना निर्दिश्य पञ्च सोदाहरणं विशदीकुरुत ।
- (३) दशानां गुणानां त्रिषु गुणेषु अन्तर्भावं यथाग्रन्थं निरूपयत ।
- (४) वक्रोक्तिं सप्रभेदं सोदाहरणं विशदयत ।
- (५) पूर्णोपमां सोदाहरणं सप्रभेदां निरूपयत ।
- (६) उपमा-रूपकयोः लक्षणं विलिख्य तयोः भेदं स्पष्टयत ।
- (७) सहोक्ति-विनोक्ति-छेकानुप्रास-यमकालङ्काराणां सलक्षणोदाहरणं समन्वयत ।
- (८) च्युतसंस्कृति-अप्रयुक्त-नेयार्थ-हतवृत्तदोषान् सलक्षणोदाहरणं प्रतिपादयत ।
- (९) 'दोषोऽपि गुणः क्वचित् क्वचिन्नोभौ' इति विशदयत ।
- (१०) साक्षात्-रसविरोधिनः दोषान् विमृशत ।

000

Directorate of Distance Education
Acharya Second Year Annual Examination May, 2017
Paper - 8, Sahitya

(व्यक्तिविवेकः-प्रथमविमर्शः, नाट्यशास्त्रं-षष्ठाध्यायः)

Time : 3 hrs.

Max. Mark:

100

(Write answers in Answer booklet only)

- I. यथेच्छं प्रश्नत्रयं समाधेयम् ।** **3x20=60**
- (१) अर्थस्य विशिष्टत्वं दोषाय भवतीति यथाग्रन्थमुपपादयत ।
- (२) महिमभट्टोक्तदिशा लक्षणामनुमानेऽन्तर्भावयत ।
- (३) प्रादीनां द्योतकत्वं खण्डयत ।
- (४) गुणीभूतव्यङ्ग्य-ध्वनिकाव्ययोरभेदं साधयत ।
- (५) आनन्दवर्धनोक्तध्वनिलक्षणे दश दोषान् उद्धृत्य 'कथनकर्तुः वचनं दोषाय' इत्युपपादयत ।
- (६) 'अनुमानेऽन्तर्भावं सर्वस्यैव ध्वनेः कर्तुं व्यक्तिविवेकं कुरुते' इति वचनं यथाग्रन्थं विमृशत ।
- II. कस्यचिदेकस्योत्तरं लिखत ।** **1x10=10**
- (१) वाक्यलक्षणं परिष्कुरुत ।
- (२) सम्प्रदानता कुत्र भवति ?
- (३) द्विवचननिर्देशे दोषमुद्धावयत ।
- III. यथेच्छं त्रयाणामुत्तरं लिखत ।** **3x10=30**
- (१) कारिकालक्षणं परिष्कुरुत ।
- (२) वीररसस्य भेदान् यथाग्रन्थं प्रतिपादयत ।
- (३) रसानां क्रमे अभिनवगुप्तस्य कथनानुसारं स्वारस्यं दर्शयत ।
- (४) रससूत्रस्य भरतमतानुसारं व्याख्यां लिखत ।
- (५) भरतनाट्यशास्त्रानुसारं रसभेदान् निरूप्य तेषां सलक्षण-वर्णाधिदैवतानि निरूपयत ।
- (६) जनकरसान् विवेचयत ।

Directorate of Distance Education
Acharya Second Year Annual Examination May, 2017
Paper - 9, Sahitya

(ध्वन्यालोकः(तृतीयोद्घोतः तथा वक्रोक्तिजीवितं प्रथमोन्मेषः)

Time : 3 hrs.

Max. Mark:

100

(Write answers in Answer booklet only)

- I. यथेच्छं प्रश्नद्वयं समाधत्त।** **2x20=40**
- (१) ध्वनिगुणीभूतव्यङ्ग्यालङ्काराणां सङ्करसंसृष्टी यथाग्रन्थमुदाहरत ।
- (२) 'क्षिप्तो हस्तावलम्बः'-इत्यस्मिन् श्लोके करुणशृङ्गारयोः समावेशेन निर्दोषत्वं यथाग्रन्थं विवृणुत ।
- (३) विवक्षितान्यपरवाच्यध्वनेः पदवाक्यप्रकाशने सोदाहरणं विशदयत ।
- (४) प्रबन्धस्य रसादीनां व्यञ्जकत्वे निबन्धनानि विशदयत ।
- II. यथेच्छमेकः प्रश्नः समाधेयः ।** **1x10=10**
- (१) 'सङ्घटनारूपा एव गुणाः' इत्युपक्षिप्तं मतं विमृशत ।
- (२) चित्रकाव्यं यथाग्रन्थं विशदयत ।
- (३) गुणवृत्तिव्यञ्जकत्वयोः विषयभेदं निरूपयत ।
- III. द्वौ प्रश्नौ समाधेयौ ।** **2x20=40**
- (१) सुकुमारमार्गगुणान् सोदाहरणं प्रतिपादयत ।
- (२) वक्रोक्तिजीवितग्रन्थस्य प्रतिपाद्यविषयं संगृहीत ।
- (३) कुन्तकमतानुसारं काव्यलक्षणं विवेचयत ।
- (४) स्वभावोक्तेरलङ्कारत्वं निराकुरुत ।
- IV. एकस्य प्रश्नस्य समाधानं कुरुत ।** **1x10=10**
- (१) प्रकरणप्रबन्धवक्रताद्वयं सोदाहरणं विशदयत ।
- (२) औचित्यं यथाग्रन्थं विशदयत ।
- (३) काव्यसामान्यगुणान् कुन्तकोक्तदिशा विशदयत ।

Directorate of Distance Education
Acharya Second Year Annual Examination May, 2017
Paper - 10, Sahitya

(अलङ्कारशास्त्रेतिहासः अलङ्कारशास्त्रनिबन्धश्च)

Time : 3 hrs.

Max. Mark:

100

(Write answers in Answer booklet only)

- I. यथानिर्देशं प्रश्नमुत्तरत ।** **4x5=20**
- (१) चतुर्णामालङ्कारिकाणां परिचयो देयः ।
 (क) महिमभट्टः (ख) भोजः (ग) रुद्रटः
 (घ) विद्यानाथः (ङ) रुय्यकः (च) विश्वनाथः
 (छ) अमृतानन्दयोगी (ज) अभिनवगुप्तः (झ) जयदेवः
 (ञ) विद्याधरः
- II. चतुर्णां ग्रन्थानां परिचयं दत्त ।** **4x5=20**
- (क) नाट्यशास्त्रम् (ख) चन्द्रलोकः (ग) वक्रोक्तिजीवितम्
 (घ) साहित्यदर्पणः (ङ) शृङ्गारप्रकाशः (च) काव्यालङ्कारसूत्रम्
 (छ) काव्यप्रकाशः (ज) दशरूपकम् (झ) काव्यानुशासनम्
 (ञ) उज्ज्वलनीलमणिः
- III. प्रश्नद्वयं समाधत्त ।** **2x10=20**
- (१) 'मुख्यार्थहतिर्दोषः' इति मतं पर्यालोच्य दोषाणां वर्गीकरणं प्रदर्शयत ।
 (२) गुणीभूतकाव्यस्य लक्षणं विलिख्य तत्प्रभेदान् पर्यालोचयत ।
 (३) मम्मटोक्तकाव्यप्रयोजनानि पर्यालोचयत ।
 (४) 'लक्षणा तेन षड्विधा' इति मतमालोचयत ।
- IV. द्वयोः समाधानं लिखत ।** **2x10=20**
- (१) आचार्यवामनमतानुसारं गुणलक्षणं पर्यालोचयत ।
 (२) वाक्यदोषान् पर्यालोचयत ।
 (३) 'रमणीयार्थप्रतिपादकः शब्दः काव्यम्' इति मतं विशदयत ।
 (४) काव्यस्यात्मा ध्वनिरिति निरूपयत ।
- V. चतुर्णां टिप्पणीः दत्त।** **4x5=20**
- (१) प्रकरणम् ।
 (२) कान्तासम्मितोपदेशः ।
 (३) अनलंकृती पुनः क्वापि ।
 (४) चित्रकाव्यम् ।
 (५) स्थायिभावाः ।
 (६) माधुर्यम् ।
 (७) वाक्यवक्रता ।
 (८) भुक्तिवादः ।